

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“
в професионално направление 2.4. Религия и теология (Църковна археология),
за нуждите на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ),
Богословски факултет (Бог. Ф),
обявен в ДВ бр. 100 от 16 декември 2022 г. и на интернет страниците на Бог. Ф и СУ

Становището е изготвено от: доц. д-р Мариан Богоев Стоядинов – ВТУ «Св. св. Кирил и Методий» (Религия и теология/Хуманитарни науки), в качеството ми на член на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД 38-49/27.01.2023 г. на Ректора на Софийския университет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единственият кандидат**: гл. ас. д-р Венцислав Георгиев Каравълчев, СУ «Св. Климент Охридски»

I. Общо описание на представените материали

1. Данни за кандидатурата

Представените по конкурса документи от кандидата съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (ПУРПНСЗАДСУ).

За участие в конкурса кандидатът Венцислав Георгиев Каравълчев е представил списък от общо 15 заглавия, в т.ч. 13 публикации в български научни издания и научни форуми и една монография. В списъка е включена и публикуваната дисертация на кандидата. Тя няма да бъде коментирана, тъй като е била предмет на процедура за придобиване на докторска степен. Представени са и други документи (*удостоверение от отдел „Човешки ресурси“ на СУ, служебна бележка за аудиторна заетост от Бог. ф при СУ, справка за изпълнение на минималните държавни изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ, справка за цитиранията, авторска справка за оригиналните научни приноси на кандидата, справка за показателите по чл. 112, ал. 2, резюмета на рецензираните публикации*), подкрепящи постиженията на кандидата.

Приложените документи удостоверяват необходимите академични постижения на Венцислав Каравълчев в областта на Църковната история и археология. Те потвърждават факти, които са добре известни на българския богословски колегиум.

2. Данни за кандидата

Венцислав Каравълчев придобива магистърска степен по богословие в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 1992 г. – това е първата година, в която Духовната академия си връща статута на Богословски факултет към СУ. В следващите години кандидатът надгражда своето богословско равнище – практически и теоретично – в

Университета на Женева (Швейцария), Грегорианския университет (Рим, Италия), Университета Каподистрия (Атина, Гърция), Университета на Бирмингам (Великобритания), Духовната семинария „Св. Йоан Богослов“ (Батуми, Грузия), Богословския институт „Св. Андрей Първозвани“ (Киев, Украйна). Защищава докторска дисертация в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2016 г. на тема: *Репресивната политика на комунистическата власт срещу Православната църква в България (1944-1964 г.)*.

Към днешна дата д-р Венцислав Каравълчев е главен асистент в катедрата по Историческо богословие на Бог. Ф на СУ.

3. Обща характеристика на научните трудове и постижения на кандидата

Представените за оценка научни трудове на кандидата са датирани от 2006 до 2023 г. Централно място сред тях заема монографията *Християнството в Анхиало (Поморие)*, София, 2023. Този труд е принос както в локален контекст – всеки, който има отношение към Поморие и неговата история, би се съгласил с подобно твърдение – но и в глобалния контекст на Църковната история изобщо. С древният Анхиало са свързани житията и биографиите на редица светии и светители на Църквата, данни за които са включени в изследването. Авторът анализира данни от голям брой извори, като същевременно синтезира най-съществените етапи в историческото развитие на християнството на Анхиало.

Обобщено, за всички предложени текстове може да се потвърди следното:

А) Публикациите на кандидата, които са представени за участие в конкурса са достъпни и познати на всеки, който има интерес в областта на историята на Църквата в България. Те са организирани и извадени от целия обем публикации на д-р Каравълчев, струва ми се, не само заради техните качества сами по себе си. Те хармонират по един много удачен начин с основния хабилитационен труд и са своеобразен венец, около основното послание на визираната монография. Същевременно, във всеки текст има ядро, което може да се развие и в бъдеще да прерасне в по-мощно изследване. Всички те отговарят на минималните национални изисквания (по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ) и съответно на допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“ в научната област и професионално направление на конкурса;

Б) Представените от кандидата научни трудове не повтарят такива от предишни процедури за придобиване на научно звание и академична длъжност; Трудно ми е да преценя в какъв обем публикуваната дисертация (*Репресивната политика на комунистическата власт срещу Православната църква в България (1944 – 1964 г.)*. София: Фондация Наследство на Зографската света обител, 2020) е „преработен и допълнен вариант“ на защитената дисертация през 2016 г., тъй като не разполагам с текста на последната. Затова не коментирам този труд.

В) Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

4. Характеристика и оценка на преподавателската дейност на кандидата

Учебно-педагогическа дейност на кандидата е обобщена в справката относно аудиторната му заетост за учебните 2019-2020, 2020-2021 и 2021-2022 г. Тази справка дава формалната рамка за преподавателската работа на д-р Каравълчев в Богословския факултет на СУ. Това не е първият преподавателски ангажимент на кандидата, който има близо пет години преподавателски стаж в Батуми (Грузия) и още три години в Киев (Украйна).

5. Съдържателен анализ на научните и научно-приложните постижения на кандидата съдържащи се в материалите за участие в конкурса

Могат да бъдат коментирани приноси в няколко области. На първо място бих открил конкретните приноси за църковната история на Анхиало в монографията *Християнството в Анхиало (Поморие)*. Кандидатът е предоставил кратко описание на осем такива приноса. Всеки един от тях е реален. Темата за проповедта от апостолския век, която е коментирана в първата част от монографията, намира паралели в публикациите, посветени на св. Андрей Първозвани, св. Климент (Сердикийски и Римски), св. Никита Ремесиански и др.. „Морската” тема може да бъде проследена в публикациите за островните манастири (Мраморно море и Созопол). „Средновековният” контекст е видим както в монографията, така и в публикациите, посветени на св. Димитър. „Османският” контекст, както и по-новото време са коментирани и в публикациите, посветени на системата „Мириет”, преп. Димитра, архиеп. Йосиф Соколски и митр. Борис Неврокопски. За всеки от текстовете може да се даде висока оценка от академична гледна точка. Те са както информативни, така и аналитични помагала във формирането на настоящата ни богословска и историко-археологическа образованост.

Цитиранията към днешна дата са 12 (*на база приложената справка*). Текстовете на кандидата са цитирани в публикации на други автори от 2011 година насам (приблизително по 1 на година). С публикуването на последната монография, смятам, че този показател ще бъде значително по-висок в следващите години.

6. Критични бележки и препоръки

В едно бъдещо преиздаване на *Християнството в Анхиало (Поморие)* бих препоръчал по-голям обем илюстративен материал (в приложение или в основния текст). Пълноцветни изображения, особено ако става дума за стенописи или икони, със сигурност ще оскъпят изданието, но в същото време ще обогатят текста. В допълнение на това, бележките към наличните изображения са недостатъчно информативни. Всяко от тези изображения е своеобразен аргумент и би било добре да бъдат по-подробни като бъде указан и техният произход или наличие към датата на публикацията. В настоящото издание илюстрациите са организирани по-скоро като декоративни елементи към текста, което подценява техния реален принос.

Бих препоръчал също заглавието на монографията „Християнството в Анхиало (Поморие)“ да бъде придружено от *подзаглавие* указващо ясна граница в изследователската хронологична рамка – в случая до средата на ХХ век.

7. Лични впечатления за кандидата

Познавам **Венцислав Каравълчев** от времето на моето следване в Духовната академия (1996-1990) и впечатленията ми от него са отлични. Следя и чета неговите публикации. Към днешна дата смятам, че участието му този конкурс е закономерно развитие в професионалния му път. Това ще бъде от полза както за неговите студенти, така и за академичния дебат и развитие на богословската област, в която той работи.

8. Заключение за кандидатурата

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, **потвърждавам**, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане от кандидата на академичната длъжност „доцент“ в научната област и професионално направление на конкурса. В частност кандидатът удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

Давам своята **положителна** оценка на кандидатурата.

II. ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, **препоръчвам** на научното жури да предложи на компетентния орган по избора на Богословския факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ да избере Венцислав Георгиев Каравълчев да заеме академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.4. Религия и теология (Църковна археология).

23.03.2023 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Мариян Стоядинов)

Забележка:

Становището се изготвя задължително на български и на английски език и е в препоръчителен обем 3 – 4 стандартни печатни страници.

Становището се предава в законоустановения срок на административния секретар по конкурса в електронен вид и в два подписани екземпляра на хартиен носител, запечатани в плик.